

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

IZHODIŠČA ZA STRATEŠKI NAČRT SKP

PO PANOGAH, SKUPINAH
IN
PODROČJIH UKREPANJA

za programsko obdobje do 2027

Delovno gradivo

KGZS, 24.9.2020

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

OZADJE in KONCEPT

Ozadje

- Priprava okvira KGZS za oblikovanje strateških usmeritev za novo programsko obdobje, ki bo temeljil na široki strokovni razpravi znotraj sistema

Koncept

- Opredelitev panog, skupin znotraj panog in področij
- Določitev horizontalnih vsebin pomembnih za vse panoge in področja
- Analiza stanja in analiza trendov v panogi in področjih
- Izzivi in potrebni ukrepi v panogi in področju
- Določitev ključnih prioritet v panogi in področju
- Opredelitev ukrepov, ki naslavlajo izzive s katerimi se soočajo vse panoge in področja – HORIZONTALNE VSEBINE

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

OPREDELITEV PANOG, SKUPIN IN PODROČIJ

panoga	Skupina		
Krave dojlje	Teleta za lastno rejo	Prodaja telet	
drobnica	Samopreskrbni	prodaja živali/mleka	
Biki pitanci	samopreskrbni	Prodaja mesa	Prodaja živali
Krave molznice	Predelava mleka	Prodaja v mlekarno	
prašičereja	Kmetije z zaokroženo rejo	Kmetije s pitanjem	Podjetja s kooperacijo
Oljkarstvo	Samopreskrbni	Tržni	
Vinogradništvo	Lastna predelava	Prodaja grozdja	
Sadjarstvo	Jabolka	Ostale sadne vrste	
Hmeljarstvo	+druge dejavnosti	>50% dohodka	
Travništvo	Proizvodno travinje	Naravovarstveno travinje	
Poljedelstvo	Čisto poljedelstvo	Poljedelstvo+živinoreja	
Vrtnarstvo	<50% dohodka	>50% dohodka	

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

OPREDELITEV PANOG, SKUPIN IN PODROČIJ

Področje	Skupina
Obseg dohodka	Ohranjanje kmetovanja
	Priložnost za doseganje
	Potencialno ustrezen
	Ustrezen
OMD	-
Mladi kmetje	-
Diverzifikacija na kmetijah	-

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KRAVE DOJILJE

Stanje v panogi

- imamo okoli 16.000 KMG, ki redijo krave dojlje cca 61.000 krav
- v povprečju manj kot 4 krave dojlje na KMG
- do 5 krav 13313 KMG (več kot polovica) in od teh kmetij večina rojenih telet
- do 20 krav 2790 KMG
- **nad 20 krav redi samo 157 KMG**
- **iz tega sledi, da več kot polovica telet izhaja ravno iz kmetij do 5 krav, ki jim sicer kmetijska dejavnost ne predstavlja glavni vir zaslužka, vendar so te kmetije potrebne za ohranitev okolja in podeželja ter tudi za namen prireje telet.**

Trendi

- opažen trend padanja št. krav dojlj
- povečuje se število živali na KMG
- podaljševanje dobe med telitvami
- primanjkljaj telet na domačem trgu
- povečuje se uvoz telet
- povečuje se izvoz živih živali
- cena pod povprečjem EU
- bilanca proizvodnje mesa relativno stabilna v 2018 : 45.115 t mesa
- v letu 2018 350 ton ekološkega mesa
- stopnja samooskrbe med 100 in 110 % v letu 2018 109 %
- v EU je samooskrba nekoliko nad 100 %
- poraba govejega mesa na leto na prebivalca 20 kg
- EU nekaj 11 kg

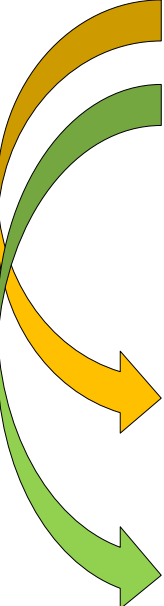

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KRAVE DOJILJE

Panogo lahko razdelimo znotraj dveh tipov in v 3 skupine

- teleta za lastno vzrejo- zaključene reje
- prireja telet za prodaja v pitanje

RAZRED	REJ	KRAV	% rej	% krav	Dohodkovna raven	87 % vseh GVŽ je v OMD
A: do 5 krav dojlj	13.313	31.473	81,88	51,67	ohranjanje kmetovanja	
B: 6 do 20 krav dojlj	2.790	24.613	17,16	40,41	priložnost za doseganje dohodkovne ravni ???	
C: nad 20 krav dojlj	157	4.827	0,97	7,92	dosega zadovoljive dohodke ???	
Skupaj	16.260	60.913	100	100,0		
	Povprečje	3,75				

Slika: prikaz aktualnega staleža, Vir: Kis 31. december 2019

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE – krave dojlje

Skupina	Prioritete		
Teleta za lastno rejo	Ohranjanje na območjih varovanja narave, usmerjanje v prodajo telet	osnovno posodabljanje strojev opreme in zgradb	Administrativno nezahtevni ukrepi za naravovarstvene ukrepe
Prodaja telet	Krepitev/vzpostavitev sistema pogodbene reje za pitanje	posodabljanje za dobrobit živali, pašno rejo, seneno	Tehnološka posodobitev rabe travinja

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KRAVE DOJILJE

Glavni ukrepi

Ohranja se raven proizvodnje in zagotavlja dohodkovna vzdržnost panoge

- Ukrep: neposredna plačila, plačila OMD, višja plačila za ekološko kmetovanje, povečano plačilo na ha mladim nosilcem kmetij

Ohranitev govedoreje ob zmanjšanju vplivu na okolje (tla, voda, zrak) in ob upoštevanju podnebnih sprememb, izboljšanje tehnološke razvitosti prireje mleka in mesa

- Ukrep: PVP za teleta, DŽ govedo
- Ukrep: razpis za male kmetije (*do 5 krav dojlj*)
- Ukrep: Investicije v sodobnejše tehnologije reje, pridelavo krme, digitalizacija procesa reje (*kmetije nad 5 krav dojlj*)

Spodbujanje trga s plemensko živino

- Ukrep: podpora povezovanju

Ustrezna izkoriščenost krme

- Ukrep: delovanje javne svetovalne službe

DROBNICA

Stanje v panogi

- 135.000 vseh plemenskih živali
- plemenskih 110.000 ovc in 25.000 koz
- 12.400 GVŽ je v vzhodni Sloveniji
- 11.700 GVŽ pa v zahodni Sloveniji
- cca 5.000 KMG pod 2 GVŽ
- 2-5 GVŽ 1588 KMG
- 5-10 GVŽ 396 KMG
- 10-20 GVŽ 126 KMG
- nad 20 GVŽ 42 KMG

Trendi

- padanje št. drobnice
- prirast v telesni masi se ne povečuje
- v proizvodnji prispeva 0,7%
- bilanca domače prireje :+ 5 %
- poraba domačega mesa drobnice: +3 %
- povečuje vključenost v ukrep EK od 1741 KMG-jev, 1021 KMG drobnice (27,3%)

RAZRED	REJ	GVŽ DROBNICE	% rej	Dohodkovna raven
A:	5.000	< 2	67,80	ohranjanje kmetovanja
B:	1.588	2 - 5	21,53	priložnost za doseganje dohodkovne ravni
C:	787	> 5	10,67	dosega zadovoljive dohodke
Skupaj	7.375		100,0	

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE - drobnica

Skupina	Prioritete		
Samopreskrbni	Ohranjanje na območjih varovanja narave/pospeševanje v prodajo	osnovno posodabljanje strojev opreme in zgradb	Administrativno nezahtevni ukrepi za naravovarstvene ukrepe
prodaja živali/mleka	Vzpostavitev OP	Izboljšanje sistema priprava za trg, blagovne znamke	Investicije v tehnološko posodobitev, predelavo

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

DROBNICA

Glavni ukrepi

Poveča se raven proizvodnje in zagotavlja dohodkovna vzdržnost panoge

- Ukrepi: neposredna plačila, OMD plačila, proizvodno vezana plačila, višina plačila operacij GEN _PAS se povečajo, plačila za ekološko travinje se povečajo

Izboljšanje tehnološke razvitosti prireje mleka in mesa in drugih proizvodov

- Ukrepi: Investicije v sodobnejše tehnologije, preizkušanje novih tehnologij

Sodelovanje v shemah kakovosti in povezovanju

- Ukrepi: podpora povezovanju, podpora blagovnim znamkam, shemam kakovosti, podpora promociji

Izkoriščanje naravnih danosti na OMD

- Ukrepi: investicije v prestrukturiranje KMG

Ustrezna izkoriščenost krme

- Ukrepi: usposabljanje javne svetovalne službe, Intervencija: investicije za pripravo krme, digitalizacija procesa reje

Prenos znanja in sodelovanje

- Ukrepi: podpora EIP

BIKI PITANCI

Stanje v panogi

- 16.000 KMG, ki redijo biki pitance
- v povprečju 4,5 pitanca na KMG
- do 10 bikov 14.453 KMG (92 %)
- **nad 11 – 30 bikov 1096 KMG (< 7 %)-
potencialno resne reje**
- **nad 30 bikov redi samo 225 KMG (< 1,5 %-
resne reje, ki se ukvarjajo s
pitanjem**
- več kot 80 % bikov pitance izhaja iz malih kmetij, ki pitajo do 10 bikov,
- te kmetije pomemben kupec za teleta iz rej krav dojilj in molznic,

Trendi

- trend ohranjanja števila bikov pitancev
- povečuje se število bikov na KMG
- primanjkljaj telet na domačem trgu za pitanje
- cena pod povprečjem EU
- bilanca proizvodnje mesa relativno stabilna
- stopnja samooskrbe med 100 in 110 %
- poraba govejega mesa na leto na prebivalca 20 kg, EU nekaj pod 11 kg

BIKI PITANCI

Panogo lahko razdelimo znotraj dveh tipov in v 3 skupine

- reja bikov- neposredna prodaja/predelava mesa na domu
- reja bikov – oddaja klavnicam- zagotavljanje kakovostne surovine živilsko-predelovalni industriji

Biki starejši od 1 leta (vse reje)

RAZRED	REJ	BIKOV	% rej	% bikov	Dohodkovna raven	87 % vseh GVŽ je v OMD
A: do 10 bikov	14.453	40.596	91,63	56,9	ohranjanje kmetovanja	
C: 11 do 30 bikov	1.096	17.758	6,95	24,9	priložnost za doseganje dohodkovne ravni	
D: nad 30 bikov	225	12.965	1,43	18,2	dosega zadovoljive dohodke	
Skupaj	15.774	71.319	100,00	100,00		
	Povprečje	4,52				

Slika 2: prikaz aktualnega staleža, Vir: Kis 31. december 2019

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE - biki

Skupina	Prioritete		
samopreskrbni	Ohranjanje na območjih varovanja narave s PVP	osnovno posodabljanje strojev opreme in zgradb	Administrativno nezahtevni ukrepi za naravovarstvene ukrepe
Prodaja mesa	Ureditev zakonodaje glede zakola in prodaje - OKD	ureditev prostorov za predelavo in prodajo	Tehnološka posodobitev rabe travinja, usmeritev v seneno
Prodaja živali	Vzpostavitev mesne verige	investicije za vzpostavitev združenega klavničnega sistema	investicije v sodobne tehnologije prireje, pridelavo krme, digitalizacija

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

BIKI PITANCI

Glavni ukrepi:

Ohranja se raven proizvodnje in zagotavlja dohodkovna vzdržnost panoge

- Ukrep: neposredna plačila, plačila OMD, višja plačila za ekološko kmetovanje, povečano plačilo na ha mladim nosilcem kmetij

Ohranitev govedoreje ob zmanjšanju vplivu na okolje (tla, voda, zrak) in ob upoštevanju podnebnih sprememb, izboljšanje tehnološke razvitosti

- Ukrep: DŽ govedo
- Ukrep: investicije v predelavo in za spodbujanje kratkih dobavnih verig
- Ukrep: razpis za male kmetije (*do 10 bikov*)
- Ukrep: investicije v sodobnejše tehnologije za prirejo mesa, pridelavo krme, digitalizacija procesa reje (*samo srednja kategorija kmetij, ki redijo med 11 – 30 bikov*)

Spodbujanje trga s pitovno živino

- Ukrep: podpora povezovanju

Ustrezna izkoriščenost krme

- Ukrep: delovanje javne službe

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KRAVE MOLZNICE

Stanje v panogi

- nekaj manj kot 5600 KMG
- cca 97.500 krav
- v povprečju manj kot 18 na KMG
- do 10 krav skoraj polovica
- nad 30 krav molznic samo 787 KMG
- več kot 85% redi manj kot 30 krav molznic.

Trendi

- trend ohranjanje količine pridelanega mleka
- zmanjševanje števila krava molznic, povečuje pa se število krav molznic na KMG
- cena mleka pod povprečjem EU
- bilanca proizvodnje mleka relativno stabilna, v 2018: 6.127 t mleka
- stopnja samooskrbe med 120 in 130 %
- poraba mleka na prebivalca 210 kg

KRAVE MOLZNICE

Panogo lahko razdelimo znotraj dveh tipov in v 3 skupine

- prireja mleka za predelavo in neposredna prodaja končnemu potrošniku
- prireja mleka za prodajo

Molznice- vse reje

RAZRED	REJ	KRAV	% rej	% krav	Dohodkovna raven	87 % vseh GVŽ je v OMD
A: do 10 krav molznic	2.480	14.141	44,41	14,47	ohranjanje kmetovanja	
B: 10 do 30 krav molznic	2.317	41.535	41,49	42,49	priložnost za doseganje dohodkovne ravni	
C: nad 30 krav molznic	787	42.081	14,09	43,05	dosega zadovoljive dohodke	
Skupaj	5.584	97.757	100,0	100,0		
	Povprečje	17,51				

Slika 3: prikaz aktualnega staleža, Vir: Kis 31. december 2019

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE – krave molznice

Skupina	Prioritete		
Predelava mleka	Investicije v predelavo	Vzpostavitev platforme za pomoč pri trženju	investicije za izboljšanje dobrobiti, izboljšanje kakovosti krme
Prodaja v mlekarno	Spremljanje ekonomike in posodabljanje tehnologije prireje	investicije ŽPI za razvoj novih izdelkov za izvozni trg	investicije v dobrobit živali

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KRAVE MOLZNICE

Glavni ukrepi:

Povečati raven proizvodnje in zagotoviti dohodkovna vzdržnost panoge

- Ukrep: neposredna plačila, plačila OMD, višja plačila za ekološko kmetovanje, povečano plačilo na ha mladim nosilcem kmetij, ohranitev plačil za kmetije, ki proizvajajo mleko na hribovsko-gorskih območjih

Ohraniti obstoječo prirejo mleka ob zmanjšanju vplivu na okolje (tla, voda, zrak) in ob upoštevanju podnebnih sprememb, izboljšanje tehnološke razvitosti prireje mleka in mesa

- Ukrep: DŽ govedo
- Ukrep: razpis za male kmetije (*do 10 krav*)
- Ukrep: investicije v sodobnejše tehnologije za prirejo mleka, pridelavo krme, digitalizacija reje (*samo srednja kategorija kmetij, ki redijo med 11 – 30 krav*)

Zagotavljanje lastne oskrbe z visoko kakovostnimi proizvodi iz mlečnih izdelkov

- Ukrep: investicije v osnovna sredstva za predelavo, prenos znanja s področja predelave in trženja

Spodbujanje trga s plemensko živino

- Ukrep: podpora povezovanju

Ustrezna izkoriščenost krme

- Ukrep: delovanje javne službe

PRAŠIČEREJA

Stanje v panogi

- v hlevih približno 259.000 živali
- letu 2019 zaklanih 260.000 prašičev kar je za 4% več kot v letu 2018
- domača prireja mesa je v letu 2018 znašala 29.500 ton
- poraba prašičjega mesa na prebivalca Slovenije je v zadnjem desetletju okoli petino večja od povprečja v EU in je znašala nekaj manj kot 38 kg na prebivalca
- stopnja samooskrbe v letu : 38 %.

Trendi

- trend zmanjševanja staleža
- slovenska prireja mesa prašičev je v letu 2018 k vrednosti kmetijstva prispevala 3,7 %, k vrednosti živinoreje pa dobrih 8 %. Oba deleža sta se od leta 2000 več kot razpolovila, kar kaže na nazadovanje panoge v primerjavi z drugimi sektorji kmetijstva.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

PRAŠIČEREJA

Ukrepi za celoten sektor:

- Umestitev prašičerejskih objektov izven strnjenih naselij
- Ohranitev sredstev za naložbe v infrastrukturo in nakup plemenskih živali
- Zagotavljanje lastne krme na obratih in zmanjševanje odvisnosti od nakupa beljakovinskih komponent
- Ohranitev podpor za strna žita
- Spodbujanje družinskih prašičerejskih kmetij z zaokroženo rejo (vključno s predelavo na domu)
- Vzpostavitev novih prašičerejskih družinskih kmetij izven SV Slovenije
- Prenos lastništva na mlade kmete in zagotavljanje socialne varnosti starejšim
- Ureditve trga s prašičjim mesom in zagotavljanje stabilnih odkupnih cen ter vzpostavitev pravičnih odnosov znotraj verige s prašičjim mesom
- Zagon sheme IK za prašičerejski sektor
- Posodobite in izvajanje ukrepa DŽ
- Vzpostavitev organizacije proizvajalcev
- Uvedba dvotirnega sistema spodbud in politik na področju prašičereje (ločeno za farme in družinske kmetije)
- Prenos znanja na področju tehnologije reje, prehrane, selekcije in dobrega počutja živali
- Uvedba tehnologij, ki znižujejo negativen vpliv prašičereje na okolje
- Izboljšanje zdravja živali (APK, PRRS,...). Izvedba sanacije PRRS ter aktivni ukrepi za preprečevanje vnosa APK.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

PRAŠIČEREJA

Kmetije z zaokroženo rejo in lastno plemensko čredo

- Družinskim kmetijam je potrebno z aktivno zemljiško politiko omogočiti dostop do kmetijskih zemljišč, ki omogočajo pridelavo lastne krme
- Kmetijam je potrebno omogočiti dostop do znanja na področju tehnologije reje, prehrane, selekcije in dobrega počutja živali
- Omogočiti je potrebno prenos lastništva na prevzemnike mlade kmete in zagotoviti socialno varnost starejšim
- Kmetije morajo imeti dostop do organiziranega odkupa živali
- Imeti morajo ločene razpise, ki omogočajo investicije v infrastrukturo in plemensko čredo.
- Razvoj novih prašičerejskih kmetij izven SV Slovenije z namenom povečanja samooskrbe (razvoj prašičereje na krasu)
- Zagotavljanje lastne plemenske črede s selekcijo prilagojeno na slovenske razmere
- Spodbujanje primerne dohodkovnega položaja z uvedbo predelave na domu
- Možnost investicij za vzpostavitev dopolnilnih dejavnosti (predelava na kmetiji)

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

PRAŠIČEREJA

Kmetije usmerjene v pitanje

- Najem površin sklada kmetijskih zemljišč z namenom povečanja staleža živali
- Zagotovljen vir krme predvsem beljakovinske komponente
- Kmetije morajo imeti dostop do organiziranega odkupa živali oziroma sklenjene pogodbe z organizatorji pitanja ter odkupa
- Možnost povezovanja v skupni OP
- Kmetijam je potrebno omogočiti dostop do znanja na področju tehnologije reje, prehrane.
- Omogočiti je potrebno prenos lastništva na prevzemnike mlade kmete in zagotoviti socialno varnost starejšim

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

PRAŠIČEREJA

Kmetijska podjetja

- Izboljšanje tehnologije pridelave krme in zmanjšanje odvisnosti od površin v najemu
- Imeti morajo ločene razpise (ne skupaj z družinskimi kmetijami), ki omogočajo investicije v infrastrukturo in plemensko čredo.
- Uvedba tehnologij, ki znižujejo negativen vpliv prašičereje na okolje (zmanjšanje nakupa soje in spodbujanje lastne pridelave beljakovinskih komponent)
- Površine najete od sklada kmetijskih zemljišč morajo biti sorazmerne s staležem živali.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE – prašičereja

Skupina	Prioritete		
Kmetije z zaokroženo rejo	Investicije v povečanje obsega reje in prilagoditev na standarde	Zagotavljanje slovenske selekcije pasem	predelava na kmetijah
Kmetije s pitanjem	Poslovno povezovanje	Izboljšanje tehnologije reje	
Podjetja s kooperacijo	spodbujanje lastne pridelave beljakovinskih komponent	investicije v infrastrukturo in plemensko čredo	Urejanje razmerij v agroživilski verigi

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

OLJKARSTVO

Trendi in stanje v panogi :

- Panoga v rasti, potencialne površine za oljčnike do 3000 ha (2018 - **2.356 ha**)
- ob nizki samooskrbi (20 - 25 %) se poraba oljčnega olja se povečuje
- neugodna zemljiška struktura, visoki pridelovalni stroški
- Premalo registriranih FFS in pomanjkanje lastnega razmnoževalnega materiala oljk ter slaba prepoznavnost shem kakovosti pri potrošnikih

Ključni izzivi panoge:

- izboljšanje konkurenčnosti
- povečanje porabe in povečanje tržnega deleža slovenskega oljčnega olja na domačem trgu;
- ohranjanje identitete kulturne krajine in povezovanje oljke in oljčnega olja s turizmom;
- zagotovitev stabilne infrastrukture za potrebe razvoja panoge

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE – oljkarstvo

Skupina	Prioritete		
Samopreskrbni	Ohranjanje na posebnih območjih	Osnovno posodabljanje	Administrativno nezahtevni ukrepi
Tržni	povečanje tržnega deleža slovenskega oljčnega olja na domačem trgu	postavitev novih nasadov oljk – lokalne, odporne sorte	povečanje pridelave ekološkega oljčnega olja

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

OLJKARSTVO

Področja ukrepanja:

- ukrepi za izboljšanje tehnologije pridelave in predelave oljk
- ukrepi za prilagoditev na podnebne spremembe
- ukrepi za izboljšanje sodelovanja oljkarjev v shemah kakovosti
- ukrepi za izboljšanje proizvodnega in poslovnega sodelovanja
- ukrepi za izboljšanje prenosa znanja (tehnologije, raziskave....)
- ostali ukrepi (izboljšanje starostne strukture oljkarjev, proizvodno vezana plačila.....)

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

VINOGRADNIŠTVO

Trendi in stanje v panogi:

- Zmanjševanje površin, slaba velikostna in starostna struktura vinogradov
 - večanje uvoza vina in hkrati, večanje izvoza vin višjega cenovnega razreda
 - odsotnost generičnega telesa za promocijo ob močni protialkoholni politiki
 - upadanje zvestobe potrošnika na domačem trgu
 - pomanjkanje specializiranih znanj za tržno usmerjene vinogradnike in vinarje
- manjša konkurenčnost zaradi pomanjkanja FFS

Ključni izzivi panoge:

- Ohranitev vinogradniških površin
- Stabilen domači trg
- Povečanje izvoza
- Generična Promocija

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE – vinogradništvo

Skupina	Prioritete		
Lastna predelava	Ustanovitev generičnega telesa za promocijo slovenskega vina	investicije v sodobnejše tehnologije pridelave grozdja in vina	Vzpostavitev mehanizmov za upravljanje s tveganji
Prodaja grozdja	prestrukturiranje vinogradov in zasaditev novih vinogradov	povezovanju za skupne naložbe in skupno trženje	Vzpostavitev mehanizmov za upravljanje s tveganji

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

VINOGRADNIŠTVO

Področja ukrepanja:

- ukrepi za izvajane generične promocije
- ukrepi za prilagoditev na podnebne spremembe
- ukrepi za izboljšanje tehnologije pridelave
- ukrepi pridobivanja znanja
- ukrepi vezani na zakonodajo (temeljita prenova zakona o vinu, okrepiti nadzor izvajanja določb zakona o vinu in podzakonskih predpisov...)
- ostali ukrepi (podpore skupnim naložbam in skupnim trženju, podpora pravilnim KOPOP ukrepom , podpora vključevanju v sheme kakovosti, podpora zaokroževanju in večanju vinogradov, ohranjanje podpore za promocijo na tretjih trgih, dvig višine plačilnih pravic za vinograde...)

SADJARSTVO

Trendi in stanje v panogi:

- zmanjšanje površin IS jablan, breskev, hruške med letoma 2012 – 2019 ter povečanje površin vseh drugih sadnih vrst v IS, največ z jagodičjem
 - slaba starostna struktura IS ter premajhen delež obnov
 - tehnološki problemi, pomanjkanje registriranih FFS
 - Nepovezanost pridelovalcev (skupno trženje), nepovezanost strokovnih inštitucij
- premajhna promocija uživanja sadja

Ključni izzivi panoge:

- izboljšanje konkurenčnosti panoge in povečanje kakovosti pridelave
- povečanje obsega pridelave in povečanje porabe sadja
- posodobitev in povečanje skladiščnih kapacitet ter prostorov za pripravo sadja za trg,
- prilagajanje pridelave na podnebne spremembe in prilagajanje na nove škodljive organizme

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE – sadjarstvo

Skupina	Prioritete		
Jabolka	organiziranost pridelovalcev v okviru SP IN OP, oziroma drugih oblik povezovanja za skupno trženje	Investicije za prilagoditev na podnebne spremembe	Vzpostavitev mehanizmov za upravljanje s tveganji
Ostale sadne vrste	postavitev novih nasadov	Promocija porabe	Vzpostavitev mehanizmov za upravljanje s tveganji

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

SADJARSTVO

Področja ukrepanja:

- ukrepi za izboljšanje tehnologije pridelave, skladiščenja sadja ter priprave za trg
- ukrepi za prilagoditev na podnebne spremembe
- ukrepi za izboljšanje proizvodnega in poslovnega sodelovanja
- ukrepi za zagotovitev večje porabe slovenskega sadja
- ostali ukrepi (Sprememba predpisa o javnem naročanju v smislu povečanje deleža nakupa brez javnih naročil lokalno pridelanega sadja iz sedanjih 20 % na 50%)

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

TRAVNIŠTVO

Stanje v panogi in trendi:

- 285.060 ha travnikov in pašnikov (58 % KZU), trend padanja
- 60.400 KMG s travinjem, trend padanja
- Neugodna velikostna struktura kmetijskih gospodarstev: 82 % KMG ima do 10 ha površin; kmetijska gospodarstva s trajnim travinjem so obdelovala povprečno okrog 4,6 ha trajnega travinja
- Neugodna starostna struktura gospodarstev
- Skoraj 100.000 ha trajnega travinja v Naturi 2000, okoli 20.000 ha okoljsko občutljivega trajnega travinja (OOTT)
- Velik delež OMD, 90 % Slovenije leži na nadmorski višini nad 300 m
- Zaraščanje površin s težjimi pridelovalnimi razmerami in določenimi režimi varovanja
- Slaba tehnološka opremljenost in zaostanek v tehnološkem razvoju
- Pomanjkanje znanja

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

TRAVNIŠTVO - PROIZVODNO TRAVINJE

Ključni izzivi:

- ohranitev namembnosti trajnega travinja kot osnovne krmne baze kmetijam s travojedimi živalmi (govedo, drobnica); pridelava zadosti lastne kakovostne voluminozne krme
- povečanje konkurenčnosti in izboljšanje dohodkovnega položaja kmetij s travinjem
- Izboljšanje konkurenčnosti območjem s težjimi pridelovalnimi pogoji
- izboljšanje neugodne posestne strukture kmetijskih zemljišč in starostne strukture gospodarjev na KMG
- Izboljšanje strokovne usposobljenosti kmetov

Ukrepi:

- Naložbe v osnovna sredstva (hleve, skladiščne kapacitete za živinska gnojila, v prostore za skladiščenje in konzerviranje krme; njihovo opremo), naložbe v ustrezno, sodobno (specialno) mehanizacijo
- Podpore ustreznim novim inovativnim tehnološkim rešitvam
- Podpore agromelioracijam, komasacijam; podpore za ponovno vzpostavitev kmetijske pridelave na zaraščajočih/zaraščenih površinah
- Podpore ustvarjanju lokalnih blagovnih znamk, odkupu domačih surovin in izdelavi izdelkov iz njih
- Vključevanje v sheme kakovosti
- Plačila območjem z omejitvenimi dejavniki za kmetovanje, ukrep dobrobit živali za govedo in drobnico
- Kmetijsko okoljsko podnebni ukrepi: gnojenje v skladu s potrebami rastlin (v skladu z analizo tal in gnojilnim načrtom), gnojenje z nizkim izpusti, sonaravno in strokovno utemeljeno gospodarjenje s travinjem (dosejavanje, zatiranje neželenih zeli), ekstenzivnejša reja (predpisan delež lastne voluminozne krme, omejen dokup krme, krmljenje na podlagi izračunanega krmnega obroka), ekstenzivna raba travinja (omejitev števila košenj-maksimalno tri-odvisno od območja; omejitev rabe FFS)
- Spremembe kmetijsko zemljiške zakonodaje: preprečevanje pozidav najboljših kmetijskih zemljišč, preprečevanje zaraščanja

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

TRAVNIŠTVO - NARAVOVARSTVENO POMEMBNO TRAVINJE

Ključni izzivi:

- preprečevanje zaraščanja in opuščanja obdelave na območjih z omejitvenimi dejavniki za kmetovanje (HGO, strmi travniki, območja pojavljanja velikih zveri ...) ter območjih z različnimi režimi varovanja
- ohranjanje biotske raznovrstnosti ob hkratnem zagotavljanju konkurenčnosti kmetov z naravovarstveno pomembnimi travišči; preprečevanje širjenja invazivnih rastlin
- Zagotavljanje primerljivega dohodkovnega položaja kmetov z naravovarstveno pomembnimi travišči
- Izboljšanje strokovne usposobljenosti kmetov

Ukrepi:

- Kmetijsko okoljska podnebna plačila: Pisan travnik-rezultatsko usmerjen ukrep, HAB, MET, VTR (usklajen z rezultati projekta-možnost zgodnje košnje), STE, ohranjanje krajinskih značilnosti,
- Preprečevanje zraščanja,
- Spodbujanje reje živine (da se krma porabi na lastnem gospodarstvu)-podpore dojljam, višje podpore na površine, če se redi živina
- Podpore naložbam v specialno kmetijsko mehanizacijo
- Podpore ustvarjanju lokalnih blagovnih znamk, odkupu domačih surovin in izdelavi izdelkov iz njih
- Podpore dopolnilnim in dodatnim dejavnostim na kmetijah (turizem, izobraževanje, vodenje v naravi)
- Vključevanje v sheme kakovosti (EKO, IK mleko, meso, brez GSO, seneno)
- Promocija,
- Plačila območjem z omejitvenimi dejavniki za kmetovanje
- Ponoven pregled Natura območij: kartiranje, monitoring varovanih vrst rastlin in živali (ptic, metuljev ...)
- Ponovna preveritev in zmanjšanje območij OOTT

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE – travništvo

Skupina	Prioritete		
Proizvodno travinje	Izboljšanje tehnologije pridelave krme	Zemljiške operacije	Krožno gospodarstvo
Naravovarstveno travinje	preprečevanje zaraščanja in opuščanja obdelave	Natančna opredelitev območij (na GERK natančno) - rajonizacija	Določitev ustreznih tehnologij rabe in vključitev okoljske sheme

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

POLJEDELSTVO

Stanje v panogi in trendi

- 172.300 ha njiv, manjše povečanje, število KMG z njivami 55.160, manjše zmanjšanje
- Neugodna velikostna struktura kmetijskih gospodarstev: 82 % KMG ima do 10 ha površin. Povprečno kmetijsko gospodarstvo obdeluje 3,2 ha njiv.
- Nizka samooskrba z večino poljščin:
 - Žita: 57 % njiv namenjenih pridelavi žit, nižja se odkup krušne pšenice; samooskrba z žiti 68 %, Olnice: na 5,5 % njiv, trend izrazitejšega padanja
 - Krompir: izrazit trend padanja površin pod krompirjem
 - Krma na njivah: 66.000 ha
- Neugodna starostna struktura gospodarjev na KMG
- Tveganja v pridelavi zaradi vremenskih razmer in podnebnih sprememb
- Zaostanek v razvoju in tehnološki opremljenosti, pomanjkanje znanja

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE – poljedelstvo

Skupina	Prioritete		
Čisto poljedelstvo	Upravljanje s tveganji	Zemljiške operacije	Tehnološka posodobitev
Poljedelstvo + živinoreja	Upravljanje s tveganji	Posodabljanje za dobrobit	Krožno gospodarstvo

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

POLJEDELSTVO - ČISTE POLJEDELSKE KMETIJE

Ključni izzivi v panogi

- Povečanje samooskrbe s ključnimi poljščinami, zagotavljanje varnih in kakovostnih proizvodov
- Povečanje konkurenčnosti in ustrezen/primerljiv dohodkovni položaj
- Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč; izboljšanje neugodne posestne struktura kmetijskih zemljišč in starostne strukture gospodarjev na KMG
- Prilagajanje na tržno cenovna nihanja
- Prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb
- Tehnološki razvoj in izboljšanje strokovne usposobljenosti kmetov

Ukrepi:

- Naložbe: namakanje, skladiščne in sušilne kapacitete, ustrezna specialna mehanizacija, prostori in oprema za dopolnilne dejavnosti predelave in dodelave poljščin
- Zavarovanje kmetijske pridelave
- Proizvodno vezano plačilo za strna žita
- Podpore agromelioracijam, komasacijam
- Ustrezna kmetijsko zemljiška politika in njena implementacija
- Odškodnine za omejevanje rabe na območjih varovanja
- Rajonizacija pridelave
- Okrepitev delovanja žitne verige; pogodbeni pridelava; pošteni odnosi v verigi
- Povezovanje in združevanje, promocija (sektorska, generična)
- Ukrepi tržno cenovne politike
- Kmetijsko okoljska podnebna plačila: ustrezen dovolj širok kolobar, vključevanje metuljnic v kolobar, gnojenje v skladu s potrebami rastlin pridelavih (na podlagi analiz tal in izdelanega gnojilnega načrta, podpore gnojenju na podlagi hitrih talnih in rastlinskih nitratnih testov), podpore apnjenju, ohranitvena obdelava, setev rastlin za podor, prezimni in neprezimni posevki, mehansko zatiranje plevelov, zmanjšana uporaba FFS (sredstva dovoljena samo v ekološki pridelavi, brez herbicidov, sredstva, ki so dovoljena na VVO), podpora setvi lokalnih sort

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

POLJEDELSTVO - POLJEDELSKO-ŽIVINOREJSKE KMETIJE

Ključni izzivi v panogi

- Povečanje samooskrbe s krmo, lastna pridelava večine krme na poljedelsko-živinorejskih kmetijah
- Povečanje konkurenčnosti in ustrezen/primerljiv dohodkovni položaj
- Ohranjanje rodovitnosti tal, organske snovi v tleh, preprečevanje erozije
- Ohranjanje narave ter blaženju podnebnih sprememb
- Uvajanje tehnoloških novosti in izboljšanje strokovne usposobljenosti kmetov

Ukrepi:

- Naložbe: namakanje, hlevi, skladiščne in sušilne kapacitete za krmo, specialna kmetijska mehanizacija
- proizvodno vezano plačilo za beljakovinske rastline
- Sektorske intervencije-podpora prašičereji
- Sheme kakovosti: brez GSO, seneno, eko v povezavi s pogodbeno pridelavo
- Spodbujanje dopolnilnih in dodatnih dejavnosti na kmetijah
- Podpore povezovanju in združevanju
- Promocija
- Usposabljanje in podpore inovativnim tehnološkim rešitvam
- Ukrep dobrobit živali za govedo in prašiče
- Podpore za zagotavljanje krogotoka hranil na kmetijah
- Kmetijsko okoljska podnebna plačila: vključevanje metuljnic v kolobar, gnojenje v skladu s potrebami rastlin po hranilih, gnojenje z nizkimi izpusti, podpore apnjenju, ohranitvena obdelava, setev rastlin za podor, prezimni in neprezimni posevki, mehansko zatiranje plevelov, zmanjšana uporaba FFS (sredstva dovoljena samo v ekološki pridelavi, brez herbicidov, sredstva, ki so dovoljena na VVO)

VRTNARSTVO – STANJE IN TRENDI

➤ ***Površine in količina pridelkov (leto 2018):***

- 5.251 ha površin (2.251 ha za trg),
- 100.574 t zelenjave (za trg 59.763 ton zelenjave).

➤ ***Trendi:***

- v zadnjih letih trend rasti površin,
- nizke odkupne cene.

➤ ***Glavne prednosti in priložnosti:***

- velika vključenost v IP,
- kratke tržne poti,
- možnost trženja na lokalnem trgu,
- delujoči sistemi zadružnih trgovin.

➤ ***Glavne slabosti in nevarnosti:***

- slaba strokovna usposobljenost in tehnološka zastarelost,
- pomanjkanje FFS,
- odvisnost od vremenskih pogojev,
- nepovezanost in slaba pogajalska moč.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE – vrtnarstvo

Skupina	Prioritete		
<50% dohodka	Spodbujanje dopolnilnih dejavnosti (pridelava sadik, predelava, prikazi,...)	Ekološka pridelava	Investicije v pripravo za trg in trženje
>50% dohodka	Investicije v prilagajanje na podnebne spremembe in predelavo	Poslovno in proizvodno povezovanje	Krepitev modelov krožnega gospodarstva (kompost, embalaža, ..)

VRTNARSTVO – UKREPI (po pomembnosti)

SCENARIJ A (več kot 50 % prihodka od zelenjadnic):

➤ **Investicije:**

- zaščiteni prostori ob hkratni uporabi naravnih energetskega virov,
- obnova in postavitve namakalnih sistemov in akumulacij,
- specialni vrtnarski stroji in oprema za dodelavo (sortiranje, pakiranje, hlajenje, sušenje, skladiščenje...).

➤ **Trženje, varna hrana, generacijska prenova:**

- povezovanje v OP, SP idr. in skupni nastop na trgu,
- sheme kakovosti (IK, ekološka, integrirana...),
- dopolnilne dejavnosti (predelava zelenjave),
- spodbujanje upokojevanja gospodarjev in mladih k prevzemu kmetije.

➤ **Znanje:**

- posodabljanje znanja o novih tehnologijah, usposabljanje za trženje.

➤ **Okoljski ukrepi:**

- gnojenje: Nmin, analiza tal, gnojilni načrt,
- biotično varstvo in metoda IVR z izboljšano prognozo.

➤ **Drugi ukrepi:**

- ohranitev proizvodno vezanih plačil za zelenjadnice,
- omogočanje uporabe FFS, ki jih imajo v državah EU,
- skrajšanje postopkov za vodna dovoljenja ter soglasja za namakanje,
- ureditev zakonodaja v povezavi s postavitvijo zaščitenih prostorov,
- zmanjšanje administrativnih ovir in davčnih bremen,
- sofinanciranje zavarovanja kmetijske pridelave.

SCENARIJ B (manj kot 50 % prihodka od zelenjadnic):

➤ **Trženje, varna hrana in generacijska prenova:**

- sheme kakovosti (ekološka),
- dopolnilne dejavnosti (predelava, vzgoja sadik in semen, pridelava komposta, vrtnički in prikazi),
- spodbujanje turizma na kmetiji, tovrstno usposabljanje,
- spodbujanje upokojevanja gospodarjev in mladih k prevzemu kmetije,
- spodbujanje pridelovalcev k povezovanju v SP, strojne skupnosti, združenja, idr..

➤ **Investicije:**

- oprema za dodelavo in predelavo zelenjave,
- urejanje tržnih prostorov na domu, dvorišč, skladišč, hladilnic,
- tehnološke posodobitve kmetije,
- ureditev turističnih kapacitet.

➤ **Drugi ukrepi:**

- krepitev turistične ponudbe, spodbujanje medpanožnega sodelovanja,
- zmanjšanje administrativnih ovir in davčnih bremen,
- sofinanciranje zavarovanja kmetijske pridelave in reje,
- spodbujanje uporabe naravnih materialov za embalažo.

HMELJARSTVO – STANJE IN TRENDI

➤ ***Število pridelovalcev in površine (leto 2019):***

- 120 hmeljarjev,
- 1596 ha hmeljišč, od tega 74,64 ha prvoletnih nasadov.

➤ ***Trendi:***

- od leta 2014 dalje se površine hmeljišč v Sloveniji povečujejo,
- odkup je stabilen.

➤ ***Glavne prednosti in priložnosti:***

- dolgoletna tradicija in znanje,
- strokovna podprtost s strani IHPS,
- možnost sklepanja večletnih pogodb za odkup.

➤ ***Glavne slabosti in nevarnosti:***

- visoki stroški pridelave,
- veliko ročnega dela,
- huda viroidna zakrnelost hmelja.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE – hmeljarstvo

Skupina	Prioritete		
Hmeljarstvo + druge dejavnosti	nakup sodobne opreme na kmetiji za vse dejavnosti	uvajanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji	dvig ravni humusa v tleh
>50% dohodka	povezovanje pridelovalcev hmelja v OP, SP...	postavitve in obnova žičnic, obnova s sadikami najvišje kategorije	intenziviranje žlahtnjenja, selekcije in introdukcije hmelja

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

HMELJARSTVO – UKREPI (po pomembnosti)

SCENARIJ A (več kot 50 % prihodka iz hmeljarstva)

➤ **Okoljski ukrepi:**

- usmerjeno gnojenje z dušikom – Nmin,
- uporaba biorazgradljivih vodil namesto PP vrvice,
- IVR in izboljšana prognoza varstva ter aplikacija sredstev.

➤ **Investicije:**

- postavitve in obnova žičnic, obnova s sadikami najvišje kategorije,
- obnova in izgradnje novih namakalnih sistemov ter akumulacij,
- specialna mehanizacija, oprema za spravilo in skladiščenje.

➤ **Znanje:**

- stalno posodabljanje znanja o novih tehnologijah pridelave.

➤ **Trženje:**

- povezovanje pridelovalcev hmelja v OP, SP...
- promocija.

➤ **Drugi ukrepi:**

- preprečitev širjenja in sanacija hude viroidne zakrnelosti hmelja
- intenziviranje žlahtnjenja, selekcije in introdukcije hmelja (sortiment, prilagojen na stresne razmere in tržne potrebe),
- zavarovanja pridelka in žičnic (predvsem proti neurjem, toči, suši),
- zmanjšanje administrativnih ovir in davčnih bremen.

SCENARIJ B (poleg hmeljarstva še druge dejavnosti)

➤ **Investicije:**

- nakup sodobne opreme na kmetiji za vse dejavnosti,
- male butične pivovarne, pivovarska in degustacijska oprema,
- postavitve in obnova žičnic, obnova nasadov.

➤ **Trženje:**

- spodbujanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji (butično pivo, surovine za čaje, farmacijo),
- sheme kakovosti (IP, EKO).

➤ **Okoljski ukrepi:**

- spodbujanje ekološke tehnologije pridelave in reje,
- nadzorovana uporaba gnojil – analiza tal in gnojilni načrt, Nmin,
- dvig ravni humusa v tleh z gnojenjem z organskimi gnojili in zelenim podorom.

➤ **Znanje:**

- povezovanje strokovnih institucij in učinkovit prenos znanja.

➤ **Drugi ukrepi:**

- povezovanje s turizmom in izvajanje promocije v okviru turizma,
- zavarovanje pridelave in reje na kmetiji,
- zmanjšanje administrativnih ovir in davčnih bremen.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

VELIKOSTNI IN DOHODKOVNI RAZREDI

Področje delitve glede na dohodkovni razred

Stanje:

- **Ustrezen:** Imamo cca. 4.800 kmetij, ki dosegajo zadovoljive dohodke v kmetijstvu oziroma 7% vseh KMG-jev
- **Potencialno ustrezen:** Imamo tudi cca. 4.800 mešanih kmetij, kjer obstaja interes za kmetovanje
- **Priložnost za doseganje:** Imamo cca. 11.000 t.i. srednjih kmetij
- **Ohranjanje kmetovanja:** Imamo cca. 30.000 t.i. malih kmetij

Ukrepi, skupni vsem dohodkovnim razredom:

- **Ustrezni regulatorni ukrepi glede davčne, zemljiške in socialne politike**

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE – dohodkovni razredi

Skupina	Prioritete		
Ohranjanje kmetovanja	Usmerjanje v okoljske ukrepe	Povezovanje v lokalne sheme	Generacijska prenova
Priložnost za doseganje	Generacijska prenova	Spodbujanje kreiranja »zgodb«	Učinkovit mehanizem investicijskih podpor
Potencialno ustrezen	Investicije v dopolnilne dejavnosti	Spodbujanje kreiranja »zgodb«	Podporna zemljiška politika
Ustrezen	Upravljanje s tveganji	Podporna zemljiška politika	Optimiranje proizvodnih in ekonomskih procesov

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

VELIKOSTNI IN DOHODKOVNI RAZREDI

Kmetije, ki dosegajo zadovoljive dohodke v kmetijstvu
(velike kmetije z eno vrsto panoge)

Cilji:

- Stabilnost dohodka
- Učinkovita raba in dostopnost virov (zemlja, kapital, delo, znanje)
- Ohranitev proizvodnega potenciala in obsega kmetijskih zemljišč
- Spodbujanje generacijske prenove
- Krepitev agroživilskih verig in izboljšanje položaja kmeta v verigi
- Krepitev raziskovalne podpore za razvoj kmetijstva in podeželja, Učinkovit prenos znanja do končnih upravičencev
- Delujoč in učinkovit sistem AKIS (Kmetijski sistem znanja in inovacij)
- Zagotavljanje višjih standardov dobrobiti živali

VELIKOSTNI IN DOHODKOVNI RAZREDI

Kmetije, ki dosegajo zadovoljive dohodke v kmetijstvu
(velike kmetije z eno vrsto panoge)

Ukrepi:

- Ukrepi za zavarovanje tveganj - zagotavljanje stabilnega dohodka na kmetiji
- Ohranjanje kmetijskih zemljišč, predvsem v ravnini (prostorsko načrtovanje)
- Spremljanje proizvodnje na mikro ravni – boljši nadzor nad stroški
- Spodbude za uvajanje tehnoloških nadstandardov na kmetijah in optimiranje proizvodnih procesov in vključitev finančnih instrumentov za premestitveno obdobje do zaključka investicije
- Skrb za generacijsko prenovo: ukrepi zgodnjega upokojevanja in ukrepi za mlade prevzemnike kmetij
- Delo z visoko usposobljenimi specialisti za prenos znanja - več specifičnih znanj (raziskovalna dognanja uporabiti v praksi), spodbude za povezovanje inštitucij pri prenosu znanja (raziskovalne, izobraževalne, svetovalne), AKIS

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

VELIKOSTNI IN DOHODKOVNI RAZREDI

Kmetije, ki dosegajo zadovoljive dohodke v kmetijstvu
(velike kmetije z več panogami in/ali DD)

Cilji:

- Učinkovita raba in dostopnost virov (zemlja, kapital, delo, znanje)
- Krepitev tržne naravnosti in podjetništva
- Spodbujanje generacijske prenove
- Spodbujanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah
- Socialna vključenost, ženske na podeželju in skrb za ranljive skupine

VELIKOSTNI IN DOHODKOVNI RAZREDI

Kmetije, ki dosegajo zadovoljive dohodke v kmetijstvu
(velike kmetije z več panogami in/ali DD)

Ukrepi:

- Spodbujati prenos znanja - vključiti več različnih strokovnjakov s specialističnimi znanji (za razvoj podeželja, ekonomisti, dopolnilne dejavnosti in tehnološko znanje),
- Spodbude za povezovanje inštitucij pri prenosu znanja (raziskovalne, izobraževalne, svetovalne), AKIS
- Vključitev finančnih instrumentov za premestitveno obdobje do zaključka investicije
- Spodbujanje več vrst dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, različic turizma na kmetijah – vključiti adrenalinski turizem, socialne storitve na kmetijah (varstvo starejših), ...
- Povečanje finančnih spodbud pri ukrepih NATURA 2000 in projektih LIFE
- Skrb za generacijsko prenovo: ukrepi zgodnjega upokojevanja in ukrepi za mlade prevzemnike kmetij
- Delo z mladimi prevzemniki v obliki krožkov (možnost izmenjave mladih prevzemnikov z drugimi po Evropi)

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

VELIKOSTNI IN DOHODKOVNI RAZREDI

Kmetije, ki imajo možnost dosežati zadovoljive dohodke

Cilji:

- Zagotavljanje visokih standardov varne in kakovostne hrane
- Učinkovita raba in dostopnost virov (zemlja, kapital, delo, znanje)
- Primerljiv dohodkovni položaj in stabilnost dohodka
- Krepitev agroživilskih verig in izboljšanje položaja kmeta v verigi
- Krepitev tržne naravnosti in podjetništva
- Spodbujanje generacijske prenove
- Spodbujanje in razvijanje možnosti več generacijskega sodelovanja

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

VELIKOSTNI IN DOHODKOVNI RAZREDI

Kmetije, ki imajo možnost dosežati zadovoljive dohodke

Ukrepi:

- Nepovratna sredstva za kmetije v razvoju z natančno izdelanim načrtom gospodarjenja za prihodnjih 10 let
- Inovacije pri uvedbi tehnologij, ki bodo kmetijam pomagale ustvariti dohodek,
- Svetovanje glede podjetniških in trženjskih aktivnosti in nadzor nad stroški
- Spodbujanje generacijske prenove kmetij, delo z mladimi prevzemniki v krožkih
- Več različnega znanja - vključiti več različnih specialistov
- Podjetniška in tržna naravnost (nove oblike trženja - splet, družbena omrežja,...), spodbude za nove oblike trženja
- Povečanje finančnih spodbud pri ukrepih NATURA 2000 in LIFE projektu

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

VELIKOSTNI IN DOHODKOVNI RAZREDI

Male kmetije s funkcijo ohranjanja kmetovanja

Cilji:

- Zmanjšanje negativnih vplivov na vode, tla in zrak
- Prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb
- Varovanje biotske raznovrstnosti
- Ohranjanje kulturne krajine

Ukrepi:

- Usmerjeni ukrepi za ohranitev kmetovanja in biotske raznovrstnosti (stimulativna neposredna plačila)
- Ohranitev kmetij s spodbudami tipa »Pomoč malim kmetijam«
- Promocija zdravega življenja

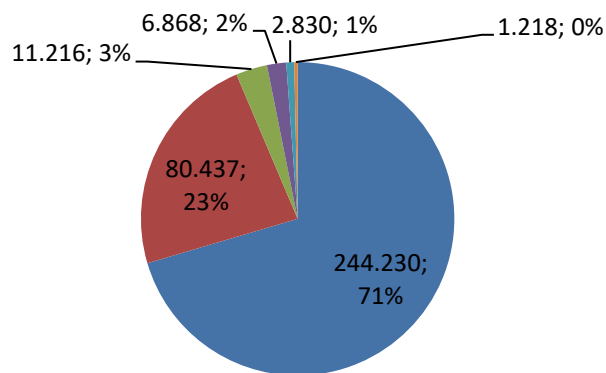

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

OMD

Območja	Površina (ha)	Delež skupne površine (%)	Kmetijska zemljišča v rabi	
			Površina (ha)	Delež (%)
Gorska območja	1.470.914	72,4	337.110	55,8
Območja z naravnimi omejitvami	146.407	7,2	49.895	8,3
Območja s posebnimi omejitvami	143.941	7,1	73.284	12,1
Skupaj OMD	1.761.262	86,9	460.289	76,2
Območja izven OMD	265.826	13,1	143.864	23,8
Slovenija	2.027.100	100,0	604.153	100,0

Površine Gerk v OMD

- Travinje
- Njive
- Vinogradi
- Ekst. Sadovnjaki
- Sadovnjaki
- Ostalo

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

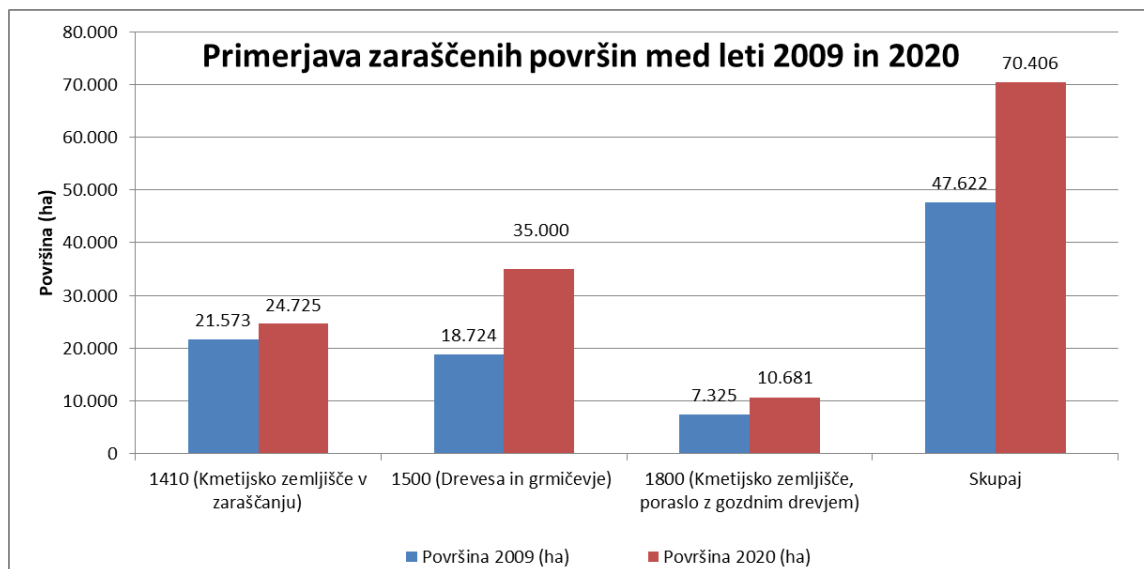
OMD

Trend:

- opuščanje površin v težjih pridelovalnih razmerah

Cilji ukrepanja:

- primerljiv dohodkovni položaj KMG na območjih OMD,
- zaustavitev opuščanja in zaraščanja površin,
- strateško ohranjanje vitalnosti površin,
- varovanje biotske raznovrstnosti,
- ohranjanje kulturne krajine.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE – OMD

Skupina	Prioritete		
OMD	Posebna obravnava strmih območij	Spodbujanje reje živali	Sistem točkovanja mora odraziti dejanske omejitve kmetovanja in bivanja

OMD

Področja potrebnih sprememb ali dopolnitev plačil OMD za povečanje ciljnega ukrepanja:

- ukinitve fiksnega dela plačila po Robičevem elaboratu,
- dopolnitev točkovanja KMG z dodatnimi dejavniki, s katerimi bodo še natančneje opredeljeni omejeni dejavniki posameznih KMG,
- izboljšati karto talnih števil oz. ji v sistemu točkovanja dati manjšo težo,
- strminam v izračunu dati večjo težo – več točk,
- vključitev sredstev za ukrep PONO v plačila za OMD,
- s točkovanjem zagotoviti KMG s strminami nad določeno vrednostjo dovolj velika plačila, da bodo prejela primerljiv dohodkovni položaj,
- višje plačilo za KMG z določeno obtežbo oz. KMG, ki lahko na drug dokažejo aktivno obdelavo zemljišč,
- z dopolnitvijo modela točkovanja popraviti anomalijo, da je bolje točkovana površina, ki ima ob enakem naklonu višje talno število kot površina z nižjim talnim številom,
- posebej proučiti in nasloviti določena problemska območja: Kras, Haloze, Notransko-kraška regija, ...
- degresija naj velja za vse ukrepe ali pa za nobenega, saj ni logično, da velja le za OMD,
- možnost razdelitve GERK-a na strmi in ravninski del pri čemer se za strmi del prejme bistveno več podpore,

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

MLADI KMETJE

Trend:

- opuščanje kmetijskih gospodarstev,
- slaba starostna struktura,
- slaba izobrazbena struktura,
- slaba samooskrba.

Cilji ukrepanja:

- pomlajevanje nosilcev kmetijskih gospodarstev,
- izboljšanje izobrazbene strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev,
- zaustavitev opuščanja kmetijskih gospodarstev,
- povečanje samooskrbe (zelenjadarstvo, prašičereja,...)
- prilagajanje klimatskim spremembam,
- digitalizacija.

Pomembno:

- ohraniti dodatna plačilo po ha za mlade kmete,
- ohraniti višjo stopnjo sofinanciranja za investicije za mlade kmete,
- tudi na gozdarskih ukrepih uvesti višjo stopnjo sofinanciranja za mlade kmete.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE – mladi kmetje

Skupina	Prioritete		
	Omogočiti večjemu številu mladih vstop v ukrepe	Izvajanje akcijskega načrta za mlade kmete	Pri vseh relevantnih ukrepih SKP izvajati posebno obravnavo mladih kmetov

MLADI KMETJE

Področja potrebnih sprememb ali dopolnitev na ukrepu mladi kmetje:

- ukrep mora ostati čimbolj podoben sedanjemu, ker so se kmetje na njega navadili,
- ohraniti moramo vsaj sedanjo malho denarja ali jo povečati za mlade kmete,
- podaljšati obveznosti iz naslova ukrepa iz treh na sedem let (npr. po sedmih letih se preveri če še je mladi kmet lastnik in še vedno aktivno kmetuje,
- ukiniti 24 mesečni rok nosilstva kot pogoj za kandidiranje,
- dati poudarek pri vstopnih pogojih za investicije pri klimatskih spremembah,
- dati poudarek pri vstopnih pogojih za investicije v digitalizacijo,
- dati poudarek pri vstopnih pogojih za investicije v panoge, ki so slabo samooskrbne (npr. zelenjadarstvo, prašičereja),
- dati poudarek pri vstopnih pogojih za investicije v združevanje, povezovanje, skupne naložbe,
- zmanjšati vstopne pogoje z 6 ha PKP določena območja (gorska, OMD območja,...),
- upoštevati tudi gozdne površine v vstopnih pogojih,
- upoštevati tudi dopolnilno dejavnost pri vstopnih pogojih,
- posebej proučiti in nasloviti določena problemska območja.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

DIVERZIFIKACIJA IN KVALITETA ŽIVLJENJA NA KMETIJAH

Zakaj:

- nepredvidljive razmere na področju pretoka blaga, storitev in delovne sile narekujejo krepitev lastne prehranske in socialne varnosti
- kmetijski prostor je statična komponenta, ki omogoča stabilno naložbeno rast in delovna mesta

Zato:

- omogoča širjenje poslovnih priložnosti, optimalnejše koriščenje proizvodnih zmogljivosti in zmanjševanje tveganj dohodkovnih izpadov
- ohranja transfer tradicionalnih znanj in veščin, kapitala in tehnologij
- ustvarja močne brende – blagovne znamke naših kmetij

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

DIVERZIFIKACIJA IN KVALITETA ŽIVLJENJA NA KMETIJAH

Stanje:

Po pridelovalnih sposobnostih se kmetije, ki vstopajo v diverzifikacijo delijo na 3 ravni

A: mali obsegi prve stopnje predelave – male kmetije (lastna surovina)

B: dopolnilne dejavnosti – srednje kmetije (dokup surovin, storitve, tradicija)

C: čiste kmetije – velike kmetije (izključno lastne surovine)

Trendi:

Po sposobnostih nadgradnje oziroma diverzifikacije v odnosu do obdavčitev:

A: mali obsegi prve stopnje predelave – v okviru katastrskega dohodka do višine neto minimalne plače preteklega koledarskega leta

B: dopolnilne dejavnosti – skladno z računovodskimi standardi

C: čiste kmetije – določitev pavšalne obdavčitve

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KLJUČNE PRIORITETE – diverzifikacija

Skupina	Prioritete		
	Sprememba področne zakonodaje za pospešitev dopolnilnih dejavnosti	Smiselno naravnati razvojne programe	Sistemske urediti podporno okolje v okviru JSKS

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

DIVERZIFIKACIJA IN KVALITETA ŽIVLJENJA NA KMETIJAH

Cilji:

- Povečanje prehranske samooskrbe,
- Povečanje delovnih mest na podeželju
- Ohranjanje podeželja, kulturne krajine
- Razvoj zelenega turizma
- Zmanjšanje rizičnosti naložb na kmetijah
- Zmanjšanje ogljičnega odtisa

Ukrepi:

- Sprememba dotične zakonodaje s podzakonskimi predpisi:

Zakon o kmetijstvu: IX. poglavje umestiti vse tri ravni (A,B,C)

Zakon o dohodnini: opredeliti obdavčitev za vse tri ravni (A,B,C)

- Smiselno naravnati razvojne ukrepe programa razvoja podeželja za:

Nove podpore za razvijanje poslovnih priložnosti na kmetiji in zagotavljanje lastne socialne varnosti

Ohraniti podpore za naložbe v predelavo in trženje kmetijskih in gozdnih proizvodov (4.2 in 8.6)

Ohraniti podpore za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijske dejavnosti (6.4)

Nove podpore za naložbe v vzpostavitev in razvoj tradicionalnih znanj in veščin na kmetijah

Nove podpore za naložbe in razvoj socialnih storitev in programov na kmetijah

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

DIVERZIFIKACIJA IN KVALITETA ŽIVLJENJA NA KMETIJAH

Ukrepi:

- Sistemsko urediti podporno okolje v javni službi za področje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah v katere obseg bi spada tudi skrb za kmečko družino kot celoto – diverzifikacija in kvaliteta življenja na kmetijah

Zakon o kmetijstvu: ureditev javne službe kmetijskega svetovanja za področje diverzifikacije in kvalitete življenja na kmetiji (123. člen).

Ureditev enotnega informacijskega sistema (vzpostavitev skupne stične točke vseh dotičnih resorjev, ki oblikujejo ali sooblikujejo področje diverzifikacije in kvalitete življenja na kmetijah).

Oblikovanje enotne znamke za izdelke slovenskih kmetij

Podpora za oblikovanje sodelovanja in povezovanja panožnih nosilcev dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in medpanožno združevanje

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

IZHODIŠČA ZA UKREPE HORIZONTALNIH VSEBIN

- Prilagajanje podnebnim spremembam
- Prenos znanja, inovacij in tehnološki napredek
- Ukrepi za zmanjšanje negativnih vplivov na okolje
- Ukrepi za ohranjanje biodiverzitete
- Ukrepi za doseganje krožnega gospodarstva

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Stanje

- poleg trajnega travinja so pomembni tudi travniški sadovnjaki, v letu 2010 površina 5290 ha
- trajno travinje predstavlja osnovno krmno bazo kmetijam s travojedimi živalmi (govedo, drobnica)
- veliko trajnega travinja podvrženega režimom varovanja,
- širjenje invazivnih rastlin,
- hribovsko-gorska območja, strmi travniki
- zaraščanje, opuščanje predelov s težjimi pridelovalnimi razmerami ali režimi varovanja,
- izvajanje zemljiških operacij, ki siromašijo biotsko raznovrstnost,
- Pomanjkanje znanja

OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Trendi:

- pretežni del biotske raznovrstnosti se nahaja na trajnih travinikih,
- v letu 2016 je bilo v Sloveniji 285.060 ha trajnih travnikov in pašnikov (več kot 50% KZU),
- 60.401 KMG je obdelovalo 277.492 ha travnikov in pašnikov-brez skupnih pašnikov,
- 82 %KMG ima do 10 ha površin, Kmetijska gospodarstva s trajnim travinjem so obdelovala povprečno okrog 4,6 ha trajnega travinja,
- Skoraj 90 % površine leži na nadmorski višini nad 300 m; ravninska območja v obliki sklenjenih dolin in kotlin predstavljajo le slabih 20 % vsega ozemlja; razpršena poselitev in veliko število majhnih naselij;
- Območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) pokrivajo kar 86,3 % celotnega ozemlja države, od tega kar 72,4 % predstavljajo hribovsko gorska območja.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Trendi:

- Trajno travinje v Natura 2000: slabih 100.000 ha (vir: Petkovšek, M., Varstvo narave, 30 (2017))
- okoli 20.000 ha OOTT od 75.746 ha trajnega travinja na zbirnih vlogah na območjih Natura 2000
- absolutno travinje je močno izpostavljeno zaraščanju, te površine se najhitreje zaraščajo,
- na teh površinah je biodiverziteta zelo bogata,
- te površine tudi v veliki meri določajo krajinske značilnosti,
- povečanje deleža biotske raznovrstnosti tudi na njivah in trajnih nasadih,
- spodbujanje/ohranjanje biotske raznovrstnosti tudi z ukrepi SKP.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Področja ukrepanja:

- Tehnološki izzivi: ohranjanje biotske pestrosti z načinom izkoriščanja, ekstenzivnejša reja, ohranjanje ekstenzivnejše rabe ob hkratnem zagotavljanju sprejemljive kakovosti travinja in ustreznih dohodkov,
- Zagotavljanje avtohtonega semenskega materiala,
- Preprečevanje zaraščanja,
- Dopolnitev načrtov zemljiških operacij z vsebinami biotske raznovrstnosti,
- Promocija in sodelovanje,
- izboljšanje usposobljenosti kmetov,
- Potrebna pozornost pri pogajanjih za zahteve navzkrižne skladnosti in kmetijsko okoljskih ukrepov (tako na nivoju EU, kot tudi države)!

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Ukrepi SKP:

NEPOSREDNA PLAČILA

- Osnovno plačilo na površino-naj ne bo nižje kot za njive,
- Osnovno plačilo za travniški sadovnjak,
- višje plačilo za površine s krajinskimi značilnostmi (z upoštevanjem krajinskih značilnosti zavoda za varstvo narave),
- Eko shema: Podpora ekstenzivni reji oziroma ekstenzivnejši pridelavi na travnikih (lahko je to tudi KOPOP),
- Ohranjanje trajnega travinja na podlagi deleža trajnega travinja v primerjavi s celotno površino kmetijskih zemljišč,
- Dodatno plačilo za male kmetije za ohranjanje biodiverzitete v višini 1500 EUR letno na kmetijo (podobno razmišljajo in se pogajajo v Avstriji: evidenca biodiverzitetnih kmetij, kmet za plačilo spremlja/izvaja monitoring biodiverzitete na svoji kmetiji).

PRP

- Določene prenove KOPOP ukrepov,
- KOPOP plačila za trajno travinje, ekstenzivne sadovnjake, krajinske značilnosti
- Uvedba OMD plačil zaradi ohranjanja biodiverzitete (?ali je to skladno z EU uredbo),
- Podpore ustreznim novim inovativnim tehnološkim rešitvam

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Ostali ukrepi :

- Za določitev vrednosti kmetijskega zemljišča (trajnega travinja, travniškega sadovnjaka) vključiti tudi delež biodiverzitete na podlagi habitatnih tipov,
- Trajnostno upravljanje z divjadjo in velikimi zvermi
- Ponoven pregled Natura območij, kartiranje, popis habitatov, monitoring varovanih vrst rastlin in živali (ptic, metuljev ...); popis krajinskih značilnosti

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

IZHODIŠČA ZA STRATEŠKE USMERITVE PO PANOGAH IN PODROČJIH UKREPANJA